

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΘΕΜΑ:

<< Ο ρόλος του γεωργικού τομέα στον νομό Ημαθίας >>

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ:
ΜΥΛΩΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (0004/2006)**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Δρ. Νόττα Ουρανία

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	i
ABSTRACT.....	ii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	iii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Ο τομέας της Γεωργίας στην Ελλάδα και ο ρόλος του στην ελληνική οικονομία.	
1.1. Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα.....	1
1.2. Παράγοντες που επηρεάζουν τη γεωργία.....	4
1.3. Τα χαρακτηριστικά του ελληνικού αγροτικού τομέα σήμερα.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Γενική περιγραφή του νομού	
2.1 Περί Ημαθίας.....	12
2.2 Πρωτογενής – Δευτερογενής – Τριτογενής τομέας.....	15
2.3 Τα σημαντικότερα καλλιεργούμενα είδη του νομού Ημαθίας.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Οικονομική ανάλυση του νομού	
3.1 Υφιστάμενη γεωργοοικονομική κατάσταση	32
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	44
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	45

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία εντάσσεται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας του τμήματος αγροτικής ανάπτυξης και διοίκησης αγροτικών επιχειρήσεων του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Στόχος της εργασίας είναι να μελετηθεί ο ρόλος του γεωργικού τομέα στον νομό Ημαθίας. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σύνταξη της γεωργοοικονομικής μελέτης του νομού δηλαδή ερευνάτε και μελετάτε η υφιστάμενη κατάσταση της γεωργίας στον νομό της Ημαθίας. Στην αρχή γίνεται αναφορά γενικά για τον αγροτικό τομέα στην Ελλάδα. Δηλαδή γίνεται παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης του γεωργικού τομέα στην Ελλάδα στις μέρες μας για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί της Ελλάδας. Η πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται στον νομό της Ημαθίας και γ'αυτό και γίνεται ανάλυση και περιγραφή για την γεωγραφική, διοικητική θέση του νομού για τις κλιματικές και εδαφικές συνθήκες του νομού. Επίσης γίνεται αναλυτική παρουσίαση του πρωτογενή τομέα δηλαδή με το τι παράγει ο νομός σε γεωργικά σε κτηνοτροφικά και σε οινοποιητικά προϊόντα σε τι ποσότητες, παρουσιάζεται και ο δευτερογενής τομέας αλλά και ο τριτογενής τομέας του νομού. Στόχος της πτυχιακής είναι να δούμε πόσο συμβάλλει ο γεωργικός τομέας στην εξέλιξη του νομού και αν με την πάροδο του χρόνου οι γεωργοί του νομού είναι θετικοί στην εξέλιξη του γεωργικού τομέα ή όχι.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω για την βοήθεια που μου πρόσφεραν για την συλλογή και στην εγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας την καθηγήτρια μου Νόττα Ουρανία, όπως και κάποιους κατοίκους του νομού για τις σημαντικές πληροφορίες που μου έδωσαν σχετικά με οικονομικά και στατιστικά στοιχεία του νομού.

ABSTRACT

This work is part of the thesis of the rural development department and administration of TEI Agribusiness Thessaloniki. The objective of the project is to study in Imathia. This is accomplished by writing the agro-economic study of the county that is researching situation and studying the current agricultural situation in the prefecture of Imathia. At first reference is made generally to the agricultural sector in Greece. That presents the current situation of the agricultural sector in Greece nowadays the problem facing farmers in Greece.

The thesis focuses on the area of Imathia and about an analysis description of the geographical administrative position of the country for the climatic and soil conditions of the county. Also detailed presentation of the primary sector that is what produces the country agricultural in livestock and in winemaking products in what amounts presented and the secondary sector and the tertiary sector of the country. The aim of the projects is to see how agriculture contributes to the development of the country and if the time of the country farmers are positive developments in the agricultural sector or not.

I also want to thank for the help they offered me for the collection and recording of this thesis my professor Urania Notta, as some residents of the country for the important information you gave me about finances and statistics of the country.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ο τομέας της Γεωργίας στην Ελλάδα και ο ρόλος του στην ελληνική οικονομία.

1.1 Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει συνολική έκταση 131.944.000 στρέμματα. Από αυτά σχεδόν τα 30% καλλιεργούνται, τα 42% είναι βοσκότοποι και βουνά, τα 21 % είναι δάση και θαμνότοποι, τα 2% καλύπτονται από νερά – ποτάμια, λίμνες και τέλματα και τα 5% είναι ορεινές εκτάσεις.

Κατά τη μεταπολεμική περίοδο η αγροτική παραγωγή παρουσίασε σημαντική πρόοδο, γεγονός που οφείλεται σε δύο παράγοντες. Αφενός στην επέκταση των καλλιεργειών σε καινούργια εδάφη (το 1938 καλλιεργούνται 32 εκατομμύρια στρέμματα, το 1958 έγιναν 36,5 εκατομμύρια στρέμματα και το 1976 ξεπέρασαν τα 40 εκατομμύρια στρέμματα), αφετέρου στην αύξηση της παραγωγικότητας, που οφείλεται στην καλύτερη άρωση, τη λίπανση, την επιλογή των ποικιλιών και στη βελτίωση των διαφόρων τύπων. Από τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις τα 76% είναι καλλιέργειες με άροτρο, τα 3% κηπευτικά τα 7%αμπέλια και 14%δεντροκαλλιέργειες και καπνός.

Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα παραδοσιακά συγκέντρωνε σημαντικά πλεονεκτήματα και παρά την φθίνουσα πορεία της αγροτικής παραγωγής την τελευταία 15ετία εξακολουθεί να διατηρεί υψηλότερη συμβολή στη διαμόρφωση του εθνικού προϊόντος, σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (4% του ΑΕΠ το 2009, έναντι του 1,6% του ΑΕΠ στην ΕΕ-27). (Καδίτη και Νίτση ,2010).

Ο πρωτογενής τομέας στην Ελλάδα έχει συγκριτικά υψηλό ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση (11,3) σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες (4,7%) ενώ οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων αποτελούν το 28% των συνολικών εξαγωγών της χώρας, επίδοση που αποτυπώνει την δυναμική και τις μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης του.

Οποιαδήποτε προσπάθεια αναζωογόνησης του αγροτικού τομέα θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη στο σύνολο της οικονομίας. Η συνολική στροφή άλλωστε της ελληνικής οικονομίας προς την εξωστρέφεια είναι βασικό απαιτούμενο, καθώς οι

εξαγωγές μπορούν να αποτελέσουν τον αναπτυξιακό μοχλό της οικονομίας τα επόμενα χρόνια.

Ωστόσο η δυναμική αυτή δεν αξιοποιείται αποτελεσματικά καθώς σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα εμποδίζουν την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα. Από το 2000 έως το 2007 το πραγματικό αγροτικό εισόδημα έχει συρρικνωθεί κατά 17% ενώ το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων αυξήθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό 11% την περίοδο 1999-2009, αποτυπώνοντας την εντεινόμενη απώλεια ανταγωνιστικότητας του τομέα. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμβολή του στο συνολικό εμπορικό έλλειμμα διατηρείται σταθερή (στο 7% κατά μέσο όρο την περίοδο 1999-2009). (Αλεξιάδης κ.α. 2007)

Το μεγαλύτερο πρόβλημα του ελληνικού αγροτικού τομέα, εδώ και χρόνια είναι η έλλειψη ανταγωνιστικότητας και η απώλεια αγορών, που συνεπάγεται απώλεια εισοδήματος. Σ' αυτό οφείλεται η συνεχής επιδείνωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου αγροτικών προϊόντων, που είναι εμφανής και στον απλό παρατηρητή από την κυριαρχία των εισαγόμενων προϊόντων και ειδικότερα των ειδών διατροφής στα ράφια των καταστημάτων, ακόμη όμως και στις λαϊκές αγορές.

Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια ο αγροτικός τομέας συνοψίζονται στα εξής:

- Οι περιφέρειες της χώρας μας, που στηρίζονται κυρίως στον αγροτικό τομέα, είναι από τις πιο φτωχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το ακαθάριστο αγροτικό προϊόν για πολλά χρόνια παρέμεινε στάσιμο ή μειωνόταν.
- Το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων έγινε έντονα ελλειμματικό, ενώ παράλληλα χάθηκαν οι ευκαιρίες για πρόσβαση σε νέες αγορές.
- Η εσωτερική αγορά κατακλύζεται από εισαγόμενα αγροτικά προϊόντα, νωπά και μεταποιημένα.
- Στις αγορές της Ευρώπης ολοένα και λιγότερο συναντά κανείς τα ποιοτικά αγροτικά προϊόντα ελληνικής προέλευσης ενώ η καλλιέργεια παραδοσιακών εξαγωγίμων προϊόντων μειώθηκε δραματικά.
- Τα διαρθρωτικά προβλήματα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων επιδεινώθηκαν αντί να βελτιωθούν. Ο κλήρος παραμένει μικρός, η ηλικία των αγροτών

μεγάλη και τα έργα υποδομής ελάχιστα. Η κατάρτιση του αγρότη και ο τεχνικός εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων βρίσκονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. (Κρίμπος 2013)

Οι βασικοί παράγοντες που συντέλεσαν στην επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα είναι : α) η αύξηση του μοναδιαίου εργατικού κόστους (μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής 7,5%, η 3^η μεγαλύτερη αύξηση στην Ευρώπη), β) ο κατακερματισμένος κλήρος με την κυριαρχία μικρού μεγέθους γεωργικών εκμεταλλεύσεων (μέσο μέγεθος αγροτικής εκμετάλλευσης, Δανία 60 εκτάρια, Ισπανία 24 εκτάρια, Πορτογαλία 13 εκτάρια, Ελλάδα 5 εκτάρια), γ) ο εφησυχασμός από τις επιδοτήσεις, τις ποσοτώσεις και τις εγγυημένες τιμές, δ) η έλλειψη επιχειρηματικότητας, με την έννοια της δημιουργίας, της αναζήτησης ευκαιριών, νέων αγορών, κτλ.

Καθοριστικό στοιχείο που συντέλεσε αποφασιστικά στην απώλεια ανταγωνιστικότητας είναι η χαμηλή παραγωγικότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού που χρησιμοποιείται στη γεωργική παραγωγή. Η πεπαλαιωμένη τεχνολογική στάθμη του στόλου των γεωργικών ελκυστήρων (μέση ηλικία 23 έτη έναντι 16 στην ΕΕ, 84% του στόλου με μονό διαφορικό) οδηγεί σε υψηλό κόστος παραγωγής και κατ' επέκταση χαμηλή παραγωγικότητα των γεωργικών εργασιών. Επιπλέον σημαντική είναι και η περιβαλλοντική επιβάρυνση, ενώ δε θα πρέπει να αγνοούνται και τα ζητήματα οδικής ασφάλειας, αλλά και προσωπικής ασφάλειας του χρήστη. (Βεντούρης και Τσακανίκας 2011)

1.2 Παράγοντες που επηρεάζουν τη γεωργία

Η απόδοση της γεωργικής καλλιέργειας, σε γενικές γραμμές, εξαρτάται από τους εξής παράγοντες: το κλίμα, την ποιότητα του εδάφους, τα μηχανικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο αγρότης και τις μορφές και μεθόδους καλλιέργειας που εφαρμόζουμε σε κάθε περίπτωση.

Το κλίμα κάθε περιοχής είναι δεδομένο και σταθερό. Το δικό μας κλίμα είναι ένα μεσογειακό κλίμα, έχει όμως μεγάλες διαφορές από περιφέρεια σε περιφέρεια και οι κλιματικές αυτές διαφορές επιτρέπουν μια ποικιλία καλλιεργειών.

Εμείς έχουμε ένα θερμό και ξηρό καλοκαίρι έτσι που, πολλές φορές συμβαίνει να μη βρέξει για 4 έως 5 μήνες, από τον Μάιο μέχρι το Σεπτέμβρη. Και οι βροχές, που πέφτουν το φθινόπωρο και το χειμώνα, είναι συνήθως ραγδαίες και διαρκούν λίγο. Έτσι το έδαφος δεν προλαβαίνει να απορροφήσει το νερό για να έχει αποθέματα. Γι' αυτό οι καλλιέργειες προσαρμόζονται με το κλίμα κάθε περιοχής και καλλιεργούν ποικιλίες, που αντέχουν σε διαφορετικό κλίμα. (Τσιμπουκάκης 2012)

Με τη βοήθεια της γεωλογίας και της τεχνολογίας, αξιοποιήθηκαν και αξιοποιούνται συνέχεια όχι μόνο τα επιφανειακά νερά αλλά και τα πλούσια υπόγεια νερά που πραγματοποιώντας γεωτρήσεις στις κατάλληλες θέσεις και με τα αντλητικά συγκροτήματα ή με αρτεσιανά, το νερό βγαίνει στην επιφάνεια και από εκεί, με διάφορα αρδευτικά έργα, διοχετεύεται στο αγρόκτημα.

Τα θερμοκήπια αποτελούν και αυτά έναν άλλο τομέα παρέμβασης του ανθρώπου στη διαμόρφωση του κλιματικού παράγοντα. Στην περίπτωση των θερμοκηπίων διαμορφώνουμε τεχνητές κλιματικές συνθήκες σε ένα περιορισμένο χώρο, τέτοιες που να παίρνουμε προϊόντα πριν και μετά την κανονική τους εποχή. Έτσι, μπορεί να βρει κανείς το χειμώνα προϊόντα π.χ. ντομάτες, μελιτζάνες, φασολάκια, πεπόνια και τόσα άλλα. (Mosher 2010)

Βλέπουμε λοιπόν στην ουσία ο εκσυγχρονισμός δεν αναφέρεται σε αυτόν καθ' εαυτόν τον παράγοντα κλίμα, αλλά στο ότι η τεχνολογία και η επιστήμη έρχονται να υποκαταστήσουν, μέχρι ενός σημείου, κάποια από τις ευεργετικές του επιδράσεις, όπως είναι η προσφορά νερού με τεχνικά έργα ή ακόμα και να διαμορφώσουν ένα τεχνητό κλίμα, όπως στα θερμοκήπια προς όφελος του παραγωγού. Η παρέμβαση του

ανθρώπινου παράγοντα με τη δημιουργία ανάλογων συνθηκών αλλάζει ή αυξάνει την παραγωγή.

Η περιορισμένη έκταση της ελληνικής γης και η προσπάθεια αύξησης της γεωργικής παραγωγής, ως και η μακροχρόνια εντατική καλλιέργεια, εξαντλούν τα εδάφη και τα κάνουν συνεχώς φτωχότερα και η απόδοση τους μειώνεται. Εκτός από την έλλειψη οργανικών ουσιών συμβαίνει να λείπει συχνά από τα χωράφια το άζωτο και το φωσφορικό οξύ από τα ανόργανα στοιχεία. Οι ελλείψεις αυτές, επιβάλλουν, συστηματική χημική λίπανση των αγρών ακόμα και η εφαρμογή συστημάτων αμειψισποράς, για να διατηρηθεί και να βελτιωθεί η απόδοση τους. Ακόμα, το επικλινές πολλών εδαφών και η δημιουργία χαραδρών και χειμάρρων έχουν σαν αποτέλεσμα την πρόκληση μεγάλων ζημιών, με τη μορφή διάβρωσης, απόπλυσης και παράσυρσης των εδαφών. Στις περιπτώσεις αυτές ο εκσυγχρονισμός εκδηλώνεται με τη χρήση των κατάλληλων λιπασμάτων και την κατασκευή διαφόρων υδραυλικών έργων. Οι χημικές ουσίες εμπλουτίζουν το έδαφος, βελτιώνουν την ποιότητα του και συντελούν στην αύξηση της παραγωγής.

Το περιβάλλον γενικότερα, καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και την απόδοση των γεωργικών μηχανημάτων, που εξαρτάται από την κλίση του εδάφους, το βάθος του καλλιεργήσιμου εδάφους, τη μηχανική του σύσταση, το μέγεθος και την κατάσταση του οδικού δικτύου, την ύπαρξη μέσων εξυπηρέτησης και το γενικό τεχνικό και επαγγελματικό επίπεδο της περιοχής.

Τη μηχανοποίηση της γεωργίας επηρεάζουν επίσης και οι οικονομικές συνθήκες. Οι τιμές στα είδη (καύσιμα, λιπαντικά, ανταλλακτικά και λοιπά υλικά), οι επιβαρύνσεις από δασμούς, τόκους, φορολογίες κλπ, οι τιμές των προϊόντων, παίζουν ρόλο. Η ύπαρξη υπηρεσιών συντήρησης και επισκευών, τα πρατήρια για ανταλλακτικά και καύσιμα επηρεάζουν επίσης τη μηχανοποίηση της γεωργίας. (Τσιμπουκάκης 2012)

1.3 Τα χαρακτηριστικά του ελληνικού αγροτικού τομέα σήμερα

Σημαντικά στοιχεία για την πορεία του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα παρέχει η επικαιροποιημένη έκθεση της ΠΑΣΕΓΕΣ, με τίτλο <<πρόσφατες εξελίξεις στην αγροτική οικονομία της Ελλάδος>>, που δόθηκε στη δημοσιότητα τον Ιούλιο του 2013. Στην έκθεση αυτή παρουσιάζεται η νεότερη έκδοση των εξελίξεων στην αγροτική οικονομία της χώρας, μετά από την επικαιροποίηση της προηγούμενης, που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της ΠΑΣΕΓΕΣ τον Ιούλιο του 2012.

Πρόκειται για ορισμένα βασικά στοιχεία και μεγέθη, που περιέχονται σε πρόσφατη έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προσδιορίζοντας τη σημασία και τις εξελίξεις στην ελληνική γεωργία στο διάστημα των τελευταίων ετών. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ανανεωμένη αυτή έκδοση παρουσιάζονται με τη μορφή πινάκων και διαγραμμάτων, προσφέροντας τη δυνατότητα συνοπτικής ενημέρωσης σε ορισμένα μακροοικονομικά μεγέθη στους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας και στις δαπάνες της ΚΑΠ, στις εξελίξεις στην ελληνική γεωργία στο διάστημα των τελευταίων ετών. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ανανεωμένη αυτή έκδοση παρουσιάζονται με τη μορφή πινάκων και διαγραμμάτων, προσφέροντας τη δυνατότητα συνοπτικής ενημέρωσης σε ορισμένα μακροοικονομικά μεγέθη, στους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας και στις δαπάνες της ΚΑΠ, στις εξελίξεις στο αγροτικό εισόδημα, στην ανάλυση της αξίας και του κόστους της αγροτικής παραγωγής κατά κατηγορία, στην εξέλιξη των τιμών εισροών και εκροών, στο εμπόριο των αγροτικών προϊόντων, στη διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και του απασχολούμενου δυναμικού. (Ζαχαράς 2013)

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί βασικό τροφοδοτή σειράς προϊόντων και υπηρεσιών, ιδιαίτερης σημασίας για τη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, η οποία αποτελεί σταθερά τον κινητήριο μοχλό της μεταποίησης, αλλά και από τη συνεισφορά των αγροτικών προϊόντων στο εξωτερικό εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, που παρουσιάζει σταθερότητα και δυναμισμό ακόμα και στην περίοδο της ύφεσης στην οικονομία.

Είναι χαρακτηριστικό, σύμφωνα με ορισμένα στοιχεία ότι στη σύνθεση των εξαγόμενων αγαθών το ποσοστό των αγροτικών προϊόντων, περιλαμβανομένων των τροφίμων, των ποτών και του καπνού, ανήλθε το 2013 στο 26,8% ποσοστό μεγαλύτερο εκείνου του προηγούμενου έτους (25,4%).

Σύμφωνα με τα στοιχεία η χρησιμοποιούμενη γεωργική γη εκτιμάται το 2011 σε 34,8 εκατ. στρέμματα περίπου, περιλαμβάνοντας 717.000 αγροτικές εκμεταλλεύσεις, με μικρό μέσο μέγεθος (49 στρ.) που υπολείπεται αισθητά του μέσου όρου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 (146 στρ.)

Στο σύνολο του ο πρωτογενής τομέας απασχολεί κατά το έτος 2012 507.00 άτομα, πλήθος που αντιπροσωπεύει το 12,4% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας. Η αξία της παραγωγής του γεωργικού κλάδου, σε τρέχουσες τιμές, εκτιμάται το 2013 (προσωρινά στοιχεία) σε 10,8 δις. Ευρώ περίπου, ενώ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του, σε βασικές τιμές, βρίσκεται στο χαμηλό επίπεδο των 5 δις. Ευρώ μέγεθος που αναλογεί στο 4% στο σύνολο της οικονομίας.

Η αξία των εισαγόμενων αγροτικών προϊόντων – περιλαμβανομένων των τροφίμων και των ποτών, βρίσκεται σε υψηλό σημείο, καλύπτοντας το 13,6% της συνολικής αξίας των εισαγωγών, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται αρνητικό ισοζύγιο στο εμπόριο αγροτικών προϊόντων της χώρας, με έλλειμμα το οποίο κατά το 2012 προσεγγίζει το επίπεδο των 2 δις. ευρώ περίπου. (ΠΑΣΕΓΕΣ, 2013)

Πίνακας 1.1: Οικονομικοί Λογαριασμοί για την Γεωργία για τα έτη 2009 – 2013

Εξαγωγές	2009	2010	2011	2012	2013
Βασικά προϊόντα	636,0	298,8	3986,0	337,3	347,0
Ενδιάμεσα προϊόντα	628,2	444,4	265,8	183,8	136,0
Τελικά προϊόντα	2.674,2	3986,0	1360,3	832,8	2625,8
Σύνολο γεωργικών προϊόντων ως % του συνόλου των εξαγωγών	5,2%	26,5%	4,5%	2,8%	-7,2%

Εισαγωγές	2009	2010	2011	2012	2013
Βασικά προϊόντα	697,2	392,6	634,6	304,6	380,4
Ενδιάμεσα προϊόντα	1121,0	706,3	1300,8	414,8	808,4
Τελικά προϊόντα	4017,6	3536,8	4.062,3	480,8	3.612,6
Άλλα προϊόντα	131,0	126,9	54,1	4,1	50,5
Σύνολο γεωργικών προϊόντων ως % του συνόλου των εισαγωγών	59,6%	47,6%	12,9%	12,0%	21,9%

Ισοζύγιο	2009	2010	2011	2012	2013
Βασικά προϊόντα	-61,1%	-93,8	-	32,7	-
Ενδιάμεσα προϊόντα	-492,9	-261,9	-	-231,0	-
Τελικά προϊόντα	-1343,3	-1695,4	-	352,0	-
Άλλα προϊόντα	-83,4	-85,7	-	2,3	-
Σύνολο γεωργικών προϊόντων	-1980,7	-2136,7	-	156,0	-

Πηγή: Γενική Διεύθυνση για την Ανάπτυξη της Γεωργίας και της Υπαθρου - AGRI, βάσει στοιχείων COMEXT, Νοέμβριος 2012

Η παραγωγή γεωργικών αγαθών παρουσιάζει το 2013 μικρή πτώση της αξίας της, σε τρέχουσες τιμές παραγωγού, κατά 1,4%, περίπου έναντι της σημαντικής αύξησης της τόσο κατά το 2011 (6,9%), όσο και κατά το 2012 (4,1%) ανερχόμενη σε ύψος των 9,78 δις ευρώ.

Πίνακας 1.2 Οικονομικοί Λογαριασμοί για την Γεωργία (αξίες σε τρέχουσες τιμές παραγωγού)

Κλάδοι-Προϊόντα	2011	2012	2013		
	Έκατομμύρια σε ευρώ		Έκατομ. ευρώ	% του συνόλου	% της ΕΕ-27
Δημητριακά:	868,8	1.203,0	1.200,1	12,3	2,1
• Σίτος κ όλυρα	267,9	372,4	322,0	3,3	1,1
• Σίκαλη και σμιγός (σμιγάδι)	5,6	4,7	4,3	0,0	0,3
• Κρίθη	53,3	71,2	67,0	0,7	0,6
• Βρώμη κ μείγματα θερινών δημητριακών	10,8	23,2	20,4	0,2	1,0
• Κόκκοι Αραβοσίτου	457,6	645,6	710,6	7,3	5,6
• Όρυζα	73,6	85,9	74,9	0,8	8,7
• Άλλα δημητριακά	-	-	-	0,0	0,0
Βιομηχανικές καλλιέργειες:	724,4	802,1	706,0	7,2	3,5
• Ελαιούχοι σπόροι κ καρποί	35,1	35,4	25,2	0,3	0,2
• Πρωτεϊνικές καλλιέργειες	12,4	12,7	13,4	0,1	1,6
• Ακατέργαστος καπνός	70,2	81,8	79,9	0,8	13,6
• Σακχαρότευτλα	27,3	17,0	13,7	0,1	0,4
• Άλλες βιομηχανικές καλλιέργειες	579,3	655,3	573,3	5,9	23,2

<ul style="list-style-type: none"> Κτηνοτροφικά φυτά 	444,4	533,5	480,3	4,9	1,7
<ul style="list-style-type: none"> Λαχανικά και άλλα κηπευτικά προϊόντα: 	1.884,3	1.581,0	1.491,1	15,2	3,0
<ul style="list-style-type: none"> Γεώμηλα 	308,0	296,8	247,2	2,5	2,6
<ul style="list-style-type: none"> Οπώρες 	1698,6	1895,4	2029,8	20,8	8,5
<ul style="list-style-type: none"> Οίνος 	36,1	34,0	41,4	0,4	0,3
<ul style="list-style-type: none"> Ελαιόλαδο 	749,6	712,3	793,4	8,1	19,0
<ul style="list-style-type: none"> Άλλες καλλιέργειες 	24,6	23,6	23,6	0,2	1,0
Φυτική παραγωγή	6.738,7	7.081,8	7.012,9	71,7	3,3
Κτηνοτροφία:					
<ul style="list-style-type: none"> Βοοειδή 	1.449,7	1.471,1	1.415,6	14,5	1,4
<ul style="list-style-type: none"> Χοίροι 	257,9	277,2	279,7	2,9	0,8
<ul style="list-style-type: none"> Ιπποειδή 	234,2	247,6	241,3	2,5	0,6
<ul style="list-style-type: none"> Αμνοερίφια 	1,6	1,9	2,2	0,0	0,2
<ul style="list-style-type: none"> Πουλερικά 	773,2	767,5	698,0	7,1	12,5
<ul style="list-style-type: none"> Άλλες ζωικές παραγωγές 	144,9	139,6	160,3	1,6	0,8
	37,9	37,4	34,1	0,3	1,3
Ζωικά προϊόντα:	1.332,2	1.362,6	1.351,5	13,8	2,1
<ul style="list-style-type: none"> Γάλα 	1.109,9	1.130,5	1.112,7	11,4	2,2
<ul style="list-style-type: none"> Αυγά 	108,1	118,6	126,5	1,3	1,3
<ul style="list-style-type: none"> Άλλα ζωικά προϊόντα 	114,2	113,6	112,3	1,1	3,8
Ζωική παραγωγή	2.781,9	2.833,8	2.767,2	28,3	1,7
Παραγωγή Γεωργικών Αγαθών	9.520,6	9.915,5	9.780,0	28,3	1,7
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	5.486,1	5.292,3	5.058,6	-	3,2

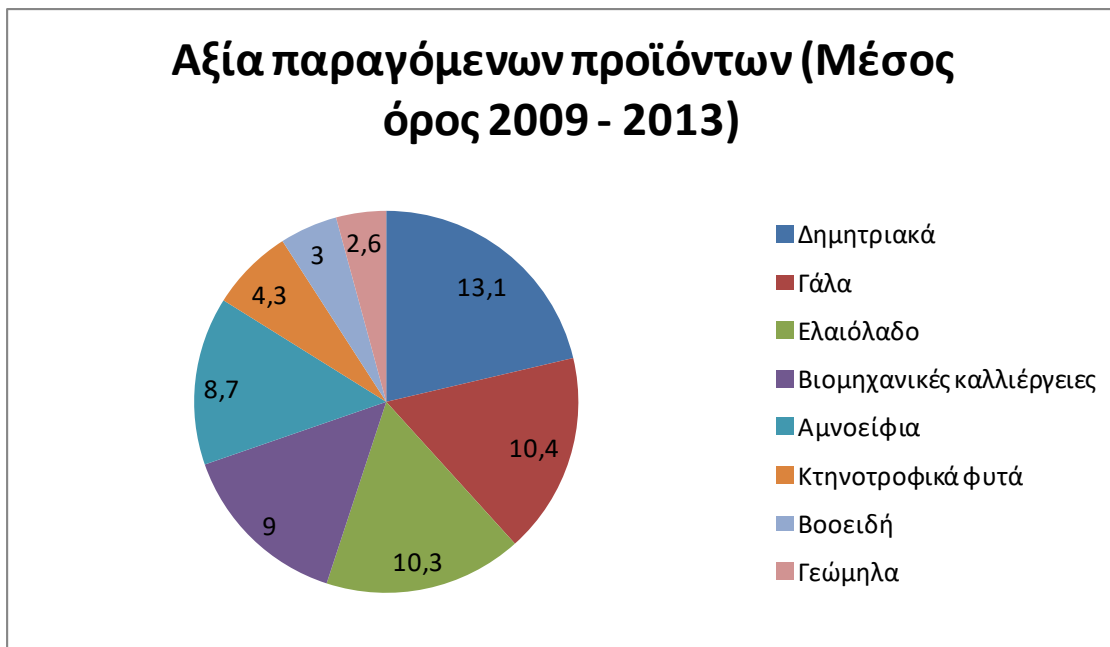
Πηγή: Eurostat. Οικονομικοί λογαριασμοί για την γεωργία (σε τρέχουσες τιμές παραγωγού), Μάρτιος 2014 ε: Εκτίμηση

Στο επίπεδο της φυτικής παραγωγής, η κάμψη (-1%) αποδίδεται στη μείωση της αξίας στα περισσότερα προϊόντα, ιδιαίτερα έντονη στο σιτάρι (-13,3%) παρά την άνοδο της σε ορισμένα είδη, όπως στον αραβόσιτο (10%), το κρασί (21,8%), στο ελαιόλαδο (11,4%) και στα φρούτα (7%).

Στη ζωική παραγωγή αισθητή ήταν η πτώση της αξίας στο αιγοπρόβειο κρέας (-9%), ενώ σημαντική μείωση της αξίας της ζωικής παραγωγής στο διάστημα της τετραετίας 2010-2013. Που παραμένει έντονα πτωτική σε δύο κρίσιμης σημασίας προϊόντα, όπως στο αιγοπρόβειο κρέας (-6,12%) και στο γάλα (-3,5%). Η σχέση πάντως μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής ως προς την αξία φαίνεται ότι δεν μεταβλήθηκε, με την αναλογία να διατηρείται κατά το 2013 (72/28), σχεδόν παρόμοια με εκείνη του προηγούμενου έτους.

Μεταξύ των παραγόμενων προϊόντων, στο διάστημα της πενταετίας 2009 – 2013 το προβάδισμα ως προς την κατανομή της αξίας κατέχουν τα φρούτα και τα κηπευτικά, με ποσοστά 16% και 15,5% αντίστοιχα. Ακολουθούν τα δημητριακά (13,1%), το γάλα (10,4%), το ελαιόλαδο (10,3%) και τα προϊόντα των αροτραίων καλλιεργειών (9%).

Διάγραμμα 1.1: Αξία παραγόμενων προϊόντων για τα έτη 2009 – 2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Γενική περιγραφή του νομού

2.1 Περί Ημαθίας

Η έκταση του νομού Ημαθίας ανέρχεται στα 1.701 τετραγωνικά χιλιόμετρα (απογραφή ΕΣΥΕ 2001) με συνολικό πληθυσμό 143.618 κατοίκους. Ο νομός έχει πληθυσμό εργατικού δυναμικού 51.560 ατόμων. Ο μεγάλος αριθμός των γεωφυσικών και εδαφοκλιματικών συνθηκών, με περιοχές μεγάλης φυσικής ομορφιάς, ο μεγάλος αριθμός υδάτινων πόρων, η βελτίωση των υποδομών μεταφοράς με τη δημιουργία της Εγνατίας οδού και της Π.Α.Θ.Ε. αποτελούν τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματα του νομού Ημαθίας.

Το έδαφος του νομού Ημαθίας είναι το μισό ορεινό και το μισό πεδινό. Στα δυτικά υψώνεται η οροσειρά του Βερμίου, στο νότιο τμήμα του νομού μετά την κοιλάδα του Αλιάκμονα είναι οι οροσειρές της Πιερίας και το υπόλοιπο έδαφος είναι πεδινό. Το κλίμα του νομού είναι ηπειρωτικό εκτός από ελάχιστα παράκτια τμήματα. Από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο η θερμοκρασία είναι ανώτερη των 20° C ενώ κατά τη χειμερινή περίοδο που αρχίζει από τον Νοέμβριο οι θερμοκρασίες και στα πεδινά φτάνουν ακόμα και υπό το μηδέν. Το ετήσιο ύψος βροχής κυμαίνεται μεταξύ 400 και 600 χιλιοστών στα πεδινά και αυξάνεται όσο προχωράμε προς τα ορεινά συγκροτήματα όπου στις ψηλές περιοχές υπερβαίνει τα 1200 χιλιοστά. Το χιόνι αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο στα ορεινά. (www.diocles.civil.duth.gr)

Ο νομός Ημαθίας αποτελείται από του δήμους: Αλεξάνδρειας (18.645 κάτοικοι), Ανθεμίων (7.915 κάτοικοι), Αντιγονιδών (5.733 κάτοικοι), Αποστόλου Παύλου (8.229 κάτοικοι), Βεργίνας (2.722 κάτοικοι), Βέροιας (42.910 κάτοικοι), Δοβρά (5.224 κάτοικοι), Ειρηνούπολης (4.153 κάτοικοι), Μακεδονίδος (2.480 κάτοικοι), Μελίκης (7.982 κάτοικοι), Νάουσας (22.637 κάτοικοι), Πλατέος (11.304 κάτοικοι). Έχει συνολική έκταση 1701 τετρ χλμ με συνολικό πληθυσμό 143.618 κατοίκους. Αποτελείται κατά 44,71% από ορεινή περιοχή με κυριότερα προϊόντα τα ροδάκινα, με παραγωγή τη μισή από τη συνολική της περιφέρειας κεντρικής Μακεδονίας, τις ντομάτες, τα μήλα, το βαμβάκι και το γάλα καθώς και δύο προϊόντα προστατευμένης ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π) το ροδάκινο Νάουσας και τα κεράσια Ροδοχωρίου (ορεινή περιοχή του Βερμίου).

Τα βιολογικά καλλιεργούνται σε έκταση 4.106,1 στρέμματα με κυριότερα τον οινάμπελο, τα κέρασια τα ακτινίδια, τα κηπευτικά, τη μηδική, τα ροδάκινα, το καλαμπόκι και τα οπωροκηπευτικά. Κατά 5% από ημιορεινή περιοχή και κατά 46,15% σαφή διαχωρισμό από πεδινή περιοχή.

Την οικονομική δραστηριότητα και ανάπτυξη του νομού στηρίζουν ο τομέας της μεταποίησης, τα αποθέματα του μαρμάρου, καθώς και τα χιονοδρομικά κέντρα της περιοχής. Ο νομός Ημαθίας έχει 51.560 εργατικό δυναμικό και το ποσοστό του ΑΕΠ της περιοχής επί του συνολικού ΑΕΠ είναι 1,1%.

Οι βιομηχανικές επιχειρήσεις και οι βιοτεχνίες ανήλθαν στις 2.913 με πιο σημαντικούς τους τομείς των τροφίμων και ποτών, των κατασκευών, της παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών και της κατεργασίας και βαφής γουναρικών. Οι πρώτες ύλες είναι οι πιο σημαντικές για την οικονομία του νομού είναι το μάρμαρο, ο χαλαζίας και τα αργιλοχώματα, η μεταλλοφορία χρωμίου και ο αμιάντος. Ο αριθμός των εμπορικών επιχειρήσεων είναι 2.890 και των ξενοδοχειακών 19. (www.imathia.gr)

Πίνακας 2.1 Εκτάσεις καλλιεργειών και αγρανάπαυσης κατά κατηγορία έτος 2012

	Σύνολο καλλιεργειών και αγρανάπαυσης	Αροτριάες Καλλιέργειες	Κηπευτική γη	Αμπέλια σταφιδά μπελοι	Δενδρώσεις	Αγρανάπαυση
ΠΕ ΗΜΑΘΙ ΑΣ	672.896	354.042	20.845	8.461	248.182	41.366

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.2 Ποτιστικές καλλιέργειες κατά κατηγορία έτος 2012

	Σύνολο Ποτιστικών καλλιεργειών	Αροτριάες καλλιέργειες	Κηπευτική Γη	Αμπέλια σταφιδάμπελοι	Δενδρώσεις
ΠΕ Ημαθίας	574.906	300.629	20.845	6.656	246.776

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η αρδευόμενη έκταση της Π.Ε. Ημαθίας καταλαμβάνει το 88% της καλλιεργούμενης. Η Ημαθία είναι από τους πιο ευνοημένους νομούς από άποψη αναλογίας καλλιεργούμενων εκτάσεων. Η έκταση που καταλαμβάνει η Ημαθία είναι αναλογικά μικρότερη από αυτή άλλων περιφερειών. Στην Ημαθία οι δενδρώδεις καλλιέργειες καταλαμβάνουν μεγαλύτερη αναλογικά έκταση από αυτή του συνόλου της χώρας όπως και η κηπευτική γη.

2.2 Πρωτογενής – Δευτερογενής – Τριτογενής τομέας

Ο νομός Ημαθίας, χαρακτηρίζεται από τη ευρεία συμμετοχή της αγροτικής οικονομίας στο σύνολο της οικονομίας του, με ένα μεγάλο μέρος των λοιπών δραστηριοτήτων του, να έχουν έδρα τους, είτε τον αγροτικό χώρο, είτε οι εισροές του να προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτόν. Η ανάπτυξη και ευρωστία της αγροτικής οικονομίας μέχρι σήμερα οφειλόταν κυρίως στο ροδάκινο που συνέβαλε στο να καταστεί ο νομός ένα από τα μεγαλύτερα εξαγωγικά κέντρα νωπών γεωργικών προϊόντων.

Ο νομός αποτελείται από δύο ζώνες με διαφορετικό οικονομικό χαρακτήρα, παραγωγικές δομές και ρυθμούς ανάπτυξης: την ορεινή και την πεδινή ζώνη. Τα προβλήματα εντοπίζονται στις περιοχές του κάμπου (ροδάκινα, βαμβάκι), και στις ορεινές περιοχές (σταφύλια, μήλα, επιτραπέζια ροδάκινα, κεράσια) αλλά και στην κτηνοτροφία, δεν παρατηρούνται ιδιαίτερα προβλήματα.

Ο νομός ασχολείται με την ολοκληρωμένη διαχείριση της γεωργικής παραγωγής, επίσης πολλοί συνεταιρισμοί και επιχειρήσεις ασχολούνται με τα βιολογικά προϊόντα και τη βιολογική κτηνοτροφία. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια απαξίωση του γεωργικού επαγγέλματος από τους νέους του νομού είτε γήρανση του πληθυσμού που απασχολείται με αυτήν. Επίσης αρκετοί είναι αυτοί που δεν προσαρμόζουν τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις τους στις νέες κατευθύνσεις της γεωργίας με αποτέλεσμα την παγίδευση σε τρόπους και συστήματα παραγωγής που εκ των προτέρων δεν μπορούν να είναι ανταγωνιστικά. Επίσης υπάρχει πρόβλημα στον τρόπο προβολής και διάθεσης των γεωργικών προϊόντων που τα διαφοροποιούν, με αποτέλεσμα να μην είναι ευρέως γνωστά και να μην καταλαμβάνουν το μερίδιο της αγοράς που θα τους έπρεπε.

Τα θέματα τα οποία απασχολούν και θα απασχολούν στο άμεσο μέλλον τους γεωργούς του νομού αλλά τον γεωργικό κόσμο είναι η παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, η πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων και η διάχυση και ενσωμάτωση της γνώσης. Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι αγορές των Βαλκανίων και Παραδουνάβιων χωρών μπορούν να δώσουν νέες προοπτικές για τα προϊόντα του νομού. Προτείνεται η καλλιέργεια νέων ή και παλιών προϊόντων π.χ.

βερίκοκα, σπαράγγια, οινοποιήσιμα κρασιά, τα οποία πρέπει να προσεχθούν ποιοτικά γιατί και μεγάλες τιμές έχουν και αγορές μπορούν να βρεθούν.

Θα πρέπει να στοχεύσουν στην ποιότητα των προϊόντων με τη συνέχιση του προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης και βιολογικής γεωργίας σε όσο γίνεται πιο πολλά προϊόντα για να έχουν μεγαλύτερη ζήτηση. Απαιτείται η σύνδεση της αγροτικής παραγωγής με την τεχνολογία ώστε ο γεωργικός τομέας να λειτουργεί ως κλάδος της νέας τεχνολογίας. Θα πρέπει να δοθούν κίνητρα ώστε να δημιουργηθεί ο μεταποιητικός τομέας ώστε να μεταποιούνται τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα π.χ. μεταποίηση του σπαραγγιού για παραγωγή άλλων προϊόντων. Επίσης θα πρέπει να ενισχυθεί η έρευνα ώστε να χρησιμοποιηθούν τα πρωτογενή προϊόντα του νομού και σε άλλους τομείς π.χ. στην φαρμακοβιομηχανία με την καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

Παρατηρείται όμως πρόβλημα λόγω των βιοκτόνων, των λιπασμάτων που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες που αποβάλλουν μια μεγάλη ποσότητα αποβλήτων. Θα πρέπει να συντηρηθούν όλα τα αρδευτικά δίκτυα λόγω παλαιότητας είτε να αντικατασταθούν τα ανοιχτά δίκτυα του κάμπου με κλειστά για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης και βιολογικής γεωργίας στις καλλιέργειες. Επίσης καλό θα ήταν να εκπαιδευτούν οι νέοι και οι παλιοί αγρότες μέσω προγραμμάτων σπουδών, σεμινάρια και ημερίδες που πραγματοποιούνται κατά καιρούς. Τέλος να γίνουν επενδύσεις στον αγροτουρισμό με μικρές οικογενειακές μονάδες ώστε με την σωστή διαφήμιση θα προσελκύσουν επισκέπτες και θα μπορέσουν με αυτόν τον τρόπο να συμπληρώσουν το εισόδημα τους για τον αγροτικό κόσμο με στόχο να παραμείνουν στην ύπαιθρο.

Τον τελευταίο καιρό δεν γίνονται ενισχύσεις στον τομέα της κτηνοτροφίας οπότε παρατηρείται μείωση του ζωικού κεφαλαίου σε μια χρονική περίοδο όπου η χώρα μας αναγκάζεται να εισάγει μεγάλο τμήμα γαλακτοκομικών προϊόντων από το εξωτερικό. Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των οργανικών αποβλήτων, της έλλειψης υποδομής και δεν επιδοτείται πλέον η εκτροφή ζώων πεδινού όγκου. (Επιμελητήριο Ημαθίας, 2008)

Πίνακας 2.3 Γενικά στοιχεία

Απασχολούμενοι	39.061
Καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγροναυαύσεις	725,6 τ.χλμ (42,7% του νομού)
Έκταση βοσκοτόπων	345,6 τ.χλμ (20,3% του νομού)
Δασικές εκτάσεις	476,3 τ.χλμ (28% του νομού)
Αριθμός αγροτεμαχίων	63.905
Μέσο εμβαδόν αγροτεμαχίων	8,2 στρ
Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε ιδιόκτητη γη	77%
Κύρια γεωργικά προϊόντα	Εσπεριδοειδή, λάδι, κρασί, κηπευτικά, δημητριακά
Είδη ζώων που εκτρέφονται	Βοοειδή, αιγοπρόβατα, χοίροι, πουλερικά, ιπποειδή, κουνέλια

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η μεταποιητική δραστηριότητα είναι έντονη στον νομό Ημαθίας. Μαζί με τον πρωτογενή τομέα αποτελεί μια από τις σημαντικές πηγές εισοδήματος του τοπικού πληθυσμού. Οι πιο πολλές επιχειρήσεις θεωρούνται μικρομεσαίες κυρίως είναι επιχειρήσεις επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων (κονσερβοποιεία, εκκοκκιστήρια, οινοποιεία).

Ο κλάδος της κλωστοϋφαντουργίας και της κονσερβοποίησης φρούτων αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω της γενικής κρίσης στην χώρα μας. Η διεθνής οικονομική κρίση, οι πολιτικές εξελίξεις στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης κατά την περασμένη δεκαετία προκάλεσαν εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων του νομού, ο ανταγωνισμός από χώρες χαμηλού εργατικού κόστους και το ύψος των επιτοκίων είναι μερικά μόνο από τα αίτια της βαθιάς κρίσης σε συνδυασμό με τα διαρθρωτικά προβλήματα κάθε κλάδου. Τα καταστήματα μεταποίησης ανέρχονται στα 1.946 με 12.048 απασχολούμενους με κυριότερες βιοτεχνικές και βιομηχανικές μονάδες της υφαντουργίας, μηχανουργίας, μεταποίησης – επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων. (Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Το παραγωγικό σύστημα της περιφέρειας κατά τομέα παραγωγής

Κλάδος	Αξία πωλήσεων (ευρώ)
Βιομηχανία τροφίμων & ποτών	88,19
Κατασκευές	43,32
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	33,37
Κατασκευή ειδών ένδυσης κατεργασία & βαφή γουναρικών	16,11

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι κυριότεροι κλάδοι είναι:

Κλάδος	Αριθμός επιχειρήσεων
Εμπορικές επιχειρήσεις	2890
Ξενοδοχεία	19
Επαγγελματικές επιχειρήσεις	3.069

Λοιπή υποδομή

Τουρισμός	
Ξενοδοχεία – Πολύ. Α Β Γ κατηγορία	19
Αριθμός κλινών	892
Τράπεζες	
Αριθμός καταστημάτων	27
Υγεία – Περίθαλψη	
Νοσοκομεία	2
Κέντρα υγείας	1
Περιφερειακά ιατρεία	18

2.3 Τα σημαντικότερα καλλιεργούμενα είδη του νομού Ημαθίας

Τομέας σιτηρών

Τα σιτηρά κατέχουν εξέχουσα θέση στον αγροτικό τομέα, αν σκεφτεί κανείς την πολλαπλή χρήση των προϊόντων τους, κυρίως για τη διατροφή του ανθρώπου, σα πρώτη ύλη στην ένδυση και σε μικρότερο ποσοστό για την κάλυψη των αναγκών της ζωικής παραγωγής.

Τα κυριότερα σιτηρά που καλλιεργούνται στην Ημαθία είναι το σκληρό σιτάρι, το μαλακό σιτάρι, το κριθάρι, το καλαμπόκι και το ρύζι. Παρά την συνεχή φθίνουσα πορεία που σημειώνεται τα τελευταία χρόνια στον τομέα των σιτηρών εξακολουθεί να αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς της οικονομίας.

Πίνακας 2.4 Εκτάσεις και παραγωγή σιτηρών 2012(σε εκτάσεις)

	Σιτάρι μαλακό	Σιτάρι Σκληρό	Κριθάρι	Βρώμη	Σίκαλη	Αραβόσιτος	Ρύζι
Σύνολο Ελλάδας	1.703.299	5.584.608	1.191.028	426.950	173.526	2.361.135	255.893
ΠΕ Ημαθία	7.310	42.978	8.108	144	0	80.485	15.690

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Τομέας βαμβακιού

Το βαμβάκι θεωρείται διεθνώς ένα από τα πιο σπουδαία αγροτικά προϊόντα. Η συμμετοχή του στη διαμόρφωση των οικονομικών μεγεθών των χωρών παραγωγής του είναι πολύ μεγάλη. Για πολλές χώρες αποτελεί κύρια πηγή εισροής οικονομικών πόρων.

Παράγεται σε 100 περίπου χώρες σε όλες τις Ηπείρους. Οι κυριότερες από τις χώρες αυτές είναι η Κίνα, οι Η.Π.Α. η Ινδία, το Πακιστάν, το Ουζμπεκιστάν, η Τουρκία και η Αυστραλία. Στην Ευρώπη καλλιεργείται κυρίως στην Ελλάδα, στην Ισπανία και σε μικρές εκτάσεις στη Βουλγαρία. (Παπακόστα – Τασοπούλου, 2002)

Η συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση λόγω της αύξησης του πληθυσμού της γης, την υποκατάσταση άλλων υλικών από το βαμβάκι και της απαίτησης για καλύτερης ποιότητας υφασμάτων λόγω αύξησης του εισοδήματος των καταναλωτών, αποτελούν

τους τρεις σημαντικότερους άξονες για την εφαρμογή της νέας τεχνολογίας στην εκμετάλλευση του βαμβακιού. Το βαμβάκι αποτελεί μια από τις σημαντικότερες καλλιέργειες για τη χώρα μας και στηρίζει πλήρως τα εισοδήματα ολόκληρων περιοχών.

Η καλλιέργεια αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω της ανταγωνιστικότητας της αγοράς. Τα προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στη διάρθρωση της ελληνικής γεωργίας και στην προώθηση των εξαγωγών του εκκοκκισμένου βαμβακιού στο διεθνές εμπόριο. Η παγκόσμια παραγωγή, ανέρχεται σε είκοσι εκατομμύρια τόνους εκκοκκισμένου βαμβακιού σχεδόν διπλασιάστηκε εντός των τελευταίων σαράντα ετών. Η αύξηση της παραγωγής αποδίδεται σε βελτιώσεις των αποδόσεων ως αποτέλεσμα βελτιωμένων ποικιλιών, νέων καλλιεργητικών τεχνικών, εφαρμογής άρδευσης χημικής προστασίας και άλλων μεθόδων.

Η Ευρωπαϊκή παραγωγή στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην παραγωγή των δύο χωρών, της Ελλάδας και της Ισπανίας. Η Ελλάδα συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή παραγωγή κατά την τελευταία δεκαετία με το 80% της παραγωγής και η Ισπανία με το υπόλοιπο 20%. Η κατανάλωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση αγγίζει το 5-6% της παγκόσμιας κατανάλωσης και κυμαίνεται μεταξύ 800.00 και 1.200.000 τόνων βαμβακιού (Eurostat 2000). Οι ανάγκες της, οι οποίες υπερβαίνουν την παραγωγή της καλύπτονται με εισαγωγές από τρίτες χώρες. Η Ε.Ε. με 708.000 τόνων εισαγωγών και 227.00 τόνους εξαγόμενου εκκοκκισμένου βαμβακιού κατέχει την πρώτη θέση στις εισαγωγές στην παγκόσμια αγορά.

Η Ελλάδα για την εγχώρια κατανάλωση απαιτεί 130.000 τόνους περίπου εκκοκκισμένου βαμβακιού. Η υπόλοιπη παραγωγή εηάγεται και η χώρα μας κατέχει την Πέμπτη θέση μεταξύ των σημαντικότερων χωρών – εξαγωγέων, εξάγοντας το 4,5% περίπου των συνολικά εξαγόμενων ποσοτήτων παγκοσμίως. (Ε.Σ.Υ.Ε. 2012)

Όσο αφορά στη ζήτηση του βαμβακιού δεν προβλέπονται αξιόλογες αλλαγές τα προσεχή χρόνια. Κυριότερος λόγος που δεν αναμένεται αύξηση της ζήτησης είναι η σταθερότητα της παγκόσμιας ανάπτυξης καθώς και το γεγονός ότι η Κίνα από χώρα που εισήγαγε βαμβάκι, τώρα εξάγει αυξάνοντας την παγκόσμια προσφορά. Είναι προφανές ότι τα προσεχή χρόνια η βαμβακοκαλλιέργεια δεν θα είναι πιο προσοδοφόρα από ότι είναι σήμερα.

Πίνακας 2.5 Εκτάσεις και παραγωγή βαμβάκιού το έτος 2012

Βαμβάκι (Ποτιστικό και ξηρικό)		
	Έκταση (στρ)	Παραγωγή (tm)
Σύνολο Ελλάδας	3.629.806	1.040.205
ΠΕ Ημαθίας	147.676	48.839

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Τομέας δένδρωδών καλλιεργειών

Στον νομό Ημαθίας οι δενδροκομικές καλλιέργειες είναι της ροδακινιάς, της βερικοκιάς, της κερασιάς, της μηλιάς. Πολύ λίγα οπωροφόρα είδη επεκταθεί τόσο γρήγορα και προσαρμοστεί στο κλιματικό περιβάλλον όσο η ροδακινιά. Η ευρύτητα της καλλιέργειας της ροδακινιάς και της μεταλλαγής της, της νεκταρινιάς συνδέονται στενά με την ποιότητα των καρπών τους που είναι από τους πιο εύγεστους, και την ευρεία χρησιμοποίησή τους στην παραγωγή σακχαρόπηκτων και κονσερβοποιημένων προϊόντων.

Οι ποικιλίες της ροδακινιάς διακρίνονται στις επιτραπέζιες και στις κονσερβοποιήσιμες που καλλιεργούνται κυρίως για την παραγωγή κομπόστας. Η συνεχής ανανέωση της καλλιέργειας με νέες ποικιλίες και η εφαρμογή σύγχρονης τεχνικής στα σχήματα διαμόρφωσης, στο κλάδεμα καρποφορίας βελτιώνουν διαχρονικά την ποιότητα, την ανταγωνιστικότητα και τη θέση του ελληνικού ροδάκινου στην παγκόσμια αγορά.

Πίνακας 2.6 Εκτάσεις σε στρέμματα οπωροφόρων και ακρόδρυμων το 2012

ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ						
	Μηλιές	Αγλαδιές	Ροδακινιές	Βερυκοκιές	Νεκταρίνια	Κερασιές
Σύνολο Ελλάδας	132.070	43.790	361.961	57.378	71.140	96.544
Π.Ε Ημαθίας	17.735	7.139	161.655	992	33.933	10.349
ΞΗΡΟΙ ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΞΗΡΑΙΝΟΜΕΝΟΙ						
	Αμυγδαλιές		Καρυδιές		Φουντουκιές	
Σύνολο Ελλάδας	166.746		92.319		6.519	
Π.Ε. Ημαθίας	963		629		36	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Τομέας κηπευτικών

Τα κηπευτικά κατέχουν εξέχουσα θέση γιατί διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην αγροτική οικονομία κι αφετέρου γιατί αποτελούν βασικό είδος στη διατροφή του ανθρώπου. Τα κηπευτικά καλλιεργούνται είτε υπαίθρια (π.χ. σπαράγγια) είτε σε θερμοκήπια.

Η παγκόσμια παραγωγή οπωροκηπευτικών ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 1,1 δισεκατομμύρια τόνους. Τα φρούτα αντιπροσωπεύουν 530 και τα λαχανικά 470 εκατομμύρια τόνους. Η Ασία κατέχει την πρώτη θέση με παραγωγή που πλησιάζει το 56% ακολουθόμενη από την Λατινική Αμερική και την Καραϊβική με 12%, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ινδία με 10%, την Αφρική με 9% και τη βόρεια Αμερική με 7%.

Πίνακας 2.7 Έκταση κηπευτικών το έτος 2012

	Τομάτες Βιομηχανικές	Τομάτες Επιτραπέζιες υπαίθρου	Τομάτες Επιτραπέζιες Θερμοκηπίου	Φασολάκις	Λάχανα	Κουνουπίδια	Σπαράγγια
Σύνολο Ελλάδας	148.215	147.590	34.213	76.375	82.205	48.039	46.755
Π.Ε Ημαθίας	2.755	1.326	453	1.230	1.242	408	2.976

	Κολοκυθάκια	Κρεμμύδια ξερά	Αγγινάρες	Σπανάκι	Φράουλες	Λοιπές κηπευτικές Καλλιέργειες
Σύνολο Ελλάδας	67.539	11.502	23.101	41.252	3.933	141.059
Π.Ε. Ημαθίας	158	10	328	716	6	3225

Παραγωγή κηπευτικών το έτος 2012

	Τομάτες Βιομηχανικές	Τομάτες Επιτραπέζιες υπαίθρου	Τομάτες Επιτραπέζιες Θερμοκηπίου	Φασολάκις	Λάχανα	Κουνουπίδια	Σπαράγγια
Σύνολο Ελλάδας	780.276	422.402	262.166	67.810	168.720	88.268	21.526
Π.Ε. Ημαθίας	11.758	5.417	10.806	1.242	4075	804	1.363

	Κολοκυθάκια	Κρεμμύδια ξερά	Αγγινάρες	Σπανάκι	Φράουλες	Λοιπές κηπευτικές καλλιέργειες
Σύνολο Ελλάδας	164.413	7.474	36.136	44.064	9.419	258.485
Π.Ε. Ημαθίας	267	7	347	628	4	14.820

Αμπελοοινικός τομέας

Ο αμπελουργικός τομέας αποτελεί έναν από τους βασικούς κλάδους της γεωργικής παραγωγής, που εξασφαλίζει προϊόντα για νωπή κατανάλωση όπως επιτραπέζια σταφύλια, σταφύλια για οινοποίηση και ξηρές σταφίδες. Για την Ελλάδα όπως και για τη Ε.Ε συνολικά ο τομέας αμπέλι – κρασί είναι εξαιρετικά σημαντικός λόγω του ότι η ΕΕ είναι ηγετική δύναμη σε παγκόσμιο επίπεδο με το 64,7% των παγκοσμίων εξαγωγών οίνου να πραγματοποιούνται από χώρες της Ε.Ε.

Οι εκτάσεις που καταλαμβάνει η αμπελοκαλλιέργεια αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης. Η αμπελουργία είναι τοπικής σημασίας καλλιέργεια αλλά με μεγάλες προοπτικές. Με τον Καν (ΕΚ) 479/2008 και τον εφαρμοστικό αυτοί (Καν (ΕΚ) 607/2009 η Ε.Ε. μεταβλήθηκε το θεσμικό πλαίσιο για τους οίνους ποιότητας (ΟΠΑΠ, ΟΠΕ) που ίσχυε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο επί σειρά ετών ώστε να υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση για όλα τα ποιοτικά αγροτικά προϊόντα. Με βάση το νέο αυτό πλαίσιο ισχύουν πλέον οι ακόλουθες κατηγορίες:

- Οίνοι Ονομασίας Προελεύσεως. Παράγονται σε συγκεκριμένες περιοχές των οποίων το όνομα φέρουν στην ετικέτα τους. Ο νομοθέτης έχει καθορίσει, τις ποικιλίες αμπέλου από τις οποίες παράγονται τα συγκεκριμένα κρασιά, τις συνθήκες καλλιέργειας για την καλή ωρίμανση των σταφυλιών, τους τρόπους οινοποίησης έτσι ώστε να παρουσιάζουν τυπικό χαρακτήρα. Τα ελληνικά κρασιά με Ονομασία Προελεύσεως διακρίνονται σε Οίνους Ονομασίας

Προελεύσεως Ανωτέρας Ποιότητας (Ο.Π.Α.Π) και Οίνους Ονομασίας Προελεύσεως Ελεγχόμενης (Ο.Π.Ε.) Στην Ελλάδα παράγονται 27 οίνοι Ονομασίας Προελεύσεως εκ των οποίων οι 19 είναι Ο.Π.Α.Π. και οι υπόλοιποι Ο.Π.Ε. Σύμφωνα με τη νέα ευρωπαϊκή οινική νομοθεσία οι ελληνικού οίνοι ΟΠΑΠ εντάσσονται στην κατηγορία των προϊόντων ΠΟΠ.

- Επιτραπέζιοι Οίνοι. Διακρίνονται στους τοπικούς οίνους, τους οίνους με ονομασία κατά παράδοση και τα κρασιά μάρκας.
- Τοπικοί οίνοι. Τα κρασιά που παράγονται σε συγκεκριμένα γεωγραφικά διαμερίσματα ή σε μικρές μεμονωμένες περιοχές, σύμφωνα με όρους, αντίστοιχους με αυτούς που συναντήσαμε στα κρασιά ονομασίας προέλευσης. Στην ετικέτα τους διαβάζουμε τη γεωγραφική ένδειξη της καταγωγής τους π.χ. μακεδονικός τοπικός οίνος.

Οίνοι ΠΟΠ (ΟΠΑΠ) Γουμένισσα – Κιλκίς (PDO Goumenissa)

Οίνοι ΠΟΠ (ΟΠΑΠ) Νάουσα – Ημαθία (PDO Naoussa)

Οίνοι ΠΟΠ (ΟΠΑΠ) Πλαγιές Μελίτων – Χαλκιδική (PDO Playies Melitona)

Οίνοι ΠΓΕ Ημαθία (Τοπικός Οίνος Ημαθίας)

Ποικιλίες οίνων ΠΓΕ Ημαθία: ξινόμαυρο (σε λευκή οινοποίηση για λευκούς οίνους), πρικνάδι, αθήρι, ασύρτικο, μαλαγουζιά, ροδίτης, σαρντονέ, σοβινιόν μπλαν, μερλό, σιρά.

Τύποι οίνων ΠΓΕ Ημαθία: λευκός, ροζέ, ερυθρός – ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος.

Παράγονται 37 οίνοι ΠΓΕ Ημαθία από 14 οινοπαραγωγούς. Στην πλειοψηφία τους ερυθροί οίνοι που είναι από ξινόμαυρο με μερλό ή και σιρά. Υπάρχει πρόταση αυτοί οι ερυθροί οίνοι να γίνουν υπο – κατηγορία του ΟΠΑΠ Νάουσα (με περιορισμένο το ποσοστό των ξενικών ποικιλιών). Οι περισσότεροι από τους λευκούς οίνους είναι από ξινόμαυρο σε λευκή οινοποίηση αλλά μετά την τροποποίηση του 2011 αυτό μάλλον θα αλλάξει.

Χαρακτηριστικοί οίνοι ΠΓΕ Ημαθία (Τοπικοί οίνοι Ημαθίας)

Άσπρο από μαύρο – κρασί λευκό ξηρό – Κτήμα Χρυσοχόου

Δαλαμάρα ΛΕΥΚΟΣ – κρασί λευκό ξηρό – Οινοποιείο Δαλαμάρα

ΔΟΓΜΑΤΙΚΟΣ – κρασί λευκό ξηρό – VAENI NAOYSSA

ΕΛΙΝΟΣ λευκός – κρασί λευκό ξηρό – Ελίνοσ

Ίμερος λευκός – κρασί λευκό ξηρό – VAENI NAOUSSA

Λευκός Φουντή – κρασί λευκό ξηρό – Κτήμα Φουντή

Τρυγιάς Φουντή – κρασί λευκό ξηρό – Κτήμα Φουντή

ΚΑΠΝΙΣΤΟΣ Δαλαμάρα – κρασί λευκό ξηρό – Οινοποιείο Δαλαμάρα

Αγέχορος – κρασί ερυθρό ξηρό – Οινοποιείο Δαλαμάρα

Γιαννακοχώρι – κρασί ερυθρό ξηρό – Κτήμα Κυρ Γιάννη

ΔΙΑΠΟΡΟΣ – κρασί ερυθρό ξηρό – Κτήμα Κυρ Γιάννη

ΔΥΟ ΕΛΙΕΣ – κρασί ερυθρό ξηρό – Κτήμα Κυρ Γιάννη

ΕΛΙΝΟΣ ερυθρός – κρασί ερυθρό ξηρό – Ελίνοσ

Έντεχνος – κρασί ερυθρό ξηρό – VAENI NAOYSSA

Κάβα ΧΡΥΣΟΧΟΟΥ – κρασί ερυθρό ξηρό – Κτήμα Χρυσοχόου

Κτήμα Χρυσοχόου SYRAH – κρασί ερυθρό ξηρό – Κτήμα Χρυσοχόου

Τομέας κτηνοτροφικών φυτών

Η παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών σχετίζεται άμεσα με την κτηνοτροφία στην περιφέρεια της Ημαθίας και αποτελεί παραγωγικό συντελεστή στη διαμόρφωση του κόστους διατροφής των παραγωγικών ζώων και κατ' επέκταση στη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Στο νομό της Ημαθίας παρατηρούνται οι καλλιέργειες της μηδικής για σανό, το βίκο για καρπό κτηνοτροφικών φυτών. Παρακάτω παρουσιάζεται ο ακόλουθος πίνακας από τον οποίο βλέπουμε τις καλλιεργούμενες εκτάσεις φυτών.

Πίνακας 2.8 Κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων με κτηνοτροφικά φυτά έτος 2010 (εκτάσεις στρ)

	Κτηνοτροφικά Φυτά για σανό (Κριθάρι, τριφύλλι, βίκος, βρώμη, κοφτολίβαδα, λοιπά σανά)	Κτηνοτροφικά φυτά για χόρτο και ρίζωματα (αραβόσιτος χλωρός, σόργο χλωρό. Τεύτλα κτηνοτροφικά, κριθάρι, βρώμη, βίκος, τριφύλλια, κοφτολίβαδα, λοιπά σανά)	Κτηνοτροφικά φυτά για γρασίδια (Κριθάρι, βρώμη, βίκος, λαθούρι, τεχνητοί λειμώνες)
Σύνολο Ελλάδας	2.470.324	103.212	773.926
ΠΕ Ημαθίας	20.888	2.575	15

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Παρά το γεγονός ότι τα κτηνοτροφικά φυτά αποτελούν σημαντικό κλάδο για την ελληνική αγροτική παραγωγή, και είναι ξεχωριστής σημασίας καλλιέργειες, αφού επηρεάζουν την αγροτική οικονομία και στη φυτική και ζωική παραγωγή, σημειώνεται σημαντική μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και κατά συνέπεια της παραγωγής με αρνητικές επιπτώσεις στο εμπορικό ισοζύγιο των ζωοτροφών.

Η χώρα μας είναι ελλειμματική στον τομέα των κτηνοτροφικών φυτών, αυτό έχει ως συνέπεια οι παραγόμενες ποσότητες να μην καλύπτουν την εγχώρια ζήτηση και να εισάγονται μεγάλες ποσότητες από χώρες του εξωτερικού.

Στα κτηνοτροφικά ψυχανθή για σπόρο ή καρπό τις μεγαλύτερες εισαγόμενες και εξαγόμενες ποσότητες τις έχουν ο βίκος και ακολουθούν τα σπέρματα τριφυλλιού στις εισαγωγές και τα σπέρματα ζαχαρότευτλων στις εξαγωγές.

Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο τομέας των κτηνοτροφικών φυτών είναι η ελλειμματικότητα. Βασική επιδίωξη για την αντιμετώπιση της ελλειμματικότητας θα πρέπει να αποτελέσει η αύξηση καλλιεργούμενων εκτάσεων μέσω μιας συστηματικής προσπάθειας και συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων με κτηνοτροφικά φυτά, βασιζόμενη τόσο στις παραγωγικές δυνατότητες του τόπου μας, όσο και στις αναπτυξιακές ευκαιρίες που παρέχει η Ε.Ε.

Προϊόντα ζωικής παραγωγής

Στον νομό Ημαθίας απατώνται όλοι οι κλάδοι της ζωικής παραγωγής υπό μορφή οργανωμένων εκμεταλλεύσεων των αντίστοιχων τύπων. Η ζωική παραγωγή και ιδιαίτερα η παραγωγή γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων υπήρξε πάντα μια από τις βασικές δραστηριότητες του πληθυσμού της υπαίθρου, έχοντας προσφέρει προϊόντα μοναδικά από άποψη ποιότητας και γεύσης. Στη μεγάλη γκάμα των γαλακτοκομικών προϊόντων περιλαμβάνονται γνωστά προϊόντα όπως η φέτα, το κατσικίσιο τυρί το κασέρι και το παραδοσιακό γιαούρτι αλλά και το αριάνι.

Κύριοι κλάδοι ζωικής παραγωγής είναι η βοοτροφία που περιλαμβάνει τη γαλακτοπαραγωγό βοοτροφία, τις θηλάζουσες αγελάδες και την κρεοπαραγωγό αγελαδοτροφία, η προβατοτροφία, η αιγοτροφία και η χοιροτροφία. Οι κτηνοτρόφοι με τις οικογένειες τους εργάζονται 365 ημέρες το χρόνο υπό οποιοδήποτε καιρικές συνθήκες, φροντίζουν διαρκώς τα ζώα τους σε μια προσπάθεια επίτευξης της ποσότητας αλλά και της ποιότητας γάλακτος που θα τους εξασφαλίσει το οικογενειακό τους εισόδημα.

Βοοτροφία

Ορίζεται ως ο κλάδος της κτηνοτροφίας ο οποίος έχει ως αντικείμενο την εκτροφή των βοοειδών, βουβαλιών για την παραγωγή γάλακτος, κρέατος και δέρματος. Η έντονη ελλειμματικότητα που παρουσιάζει η χώρα μας σε προϊόντα του κλάδου της βοοτροφίας και τα τεράστια ποσά που ξοδεύουμε για την εισαγωγή τους, τη προσδίδουν ιδιαίτερη σημασία για την εθνική μας οικονομία.

Στην Ελλάδα εκτρέφονται περίπου 633.500 βοοειδή και παράγονται περίπου 750.000 τόνοι γάλακτος και 59.000 τόνοι βόειου – μοσχαρίσιου κρέατος (έτος 2010). Η Ελλάδα έχει μεγάλες δυνατότητες παραγωγής ζωικών προϊόντων καλής ποιότητας και απόλυτα ασφαλή τα οποία επιζητεί όλο και περισσότερο ο σημερινός καταναλωτής ιδιαίτερα μετά τις επανειλημμένες διατροφικές κρίσεις. Ο αυστηρός έλεγχος των εισαγόμενων προϊόντων, η καταπολέμηση του φαινομένου της ελληνοποίησης τους και η δυνατότητα αναγνώρισης των ελληνικών προϊόντων από τον καταναλωτή, μπορεί να αυξήσει τη ζήτηση των ελληνικών προϊόντων να βελτιώσει το επίπεδο των τιμών του παραγωγού και να δώσει νέα δυναμική στην ανάπτυξη της ελληνικής κτηνοτροφίας.

Κρεατοπαραγωγός βοοτροφία

Η παραγωγή βόειου κρέατος στη χώρα μας υπολείπεται πάντοτε της κατανάλωσης σε σημαντικό βαθμό. Αιτίες ήταν α) η μείωση του αριθμού των γαλακτοπαραγωγών αγελάδων β) η χαμηλή παραγωγικότητα της εθνικής αγέλης κρεοπαραγωγών αγελάδων καθώς βασικός στόχος της διατήρησης αυτών των ζώων ήταν η είσπραξη της σχετικής ενίσχυσης και όχι η παραγωγή του κρέατος, γ) οι πολύ ανταγωνιστικές τιμές του εισαγόμενου βόειου κρέατος κυρίως από χώρες της ΕΕ δ) οι χαμηλές αποδόσεις των ζώων και συνεπώς η χαμηλή ή και ανύπαρκτη κερδοφορία της δραστηριότητας.

Γαλακτοπαραγωγός βοοτροφία

Οι αγελάδες ανέρχονται παγκόσμια σε 222 εκατομμύρια και παράγουν περίπου 490 εκατομμύρια τόνους αγελαδινού γάλακτος. Η παραγωγή βουβαλίσσιου γάλακτος παγκόσμια ανέρχεται σε 60 εκατομμύρια τόνους και οι χώρες με τη μεγαλύτερη παραγωγή είναι η Ινδία (67%), το Πακιστάν (27%), η Κίνα (3,7%), η Αίγυπτος (3,2%) και η Ιταλία (0,2%).

Η Ελλάδα έχει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όσο αφορά τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων όπως μικρό αριθμό αγελάδων ανά εκμετάλλευση, χαμηλότερες αποδόσεις γάλακτος ανά αγελάδα από το μέσο όρο της Ε.Ε. και μεγάλο αριθμό εκμεταλλεύσεων εγκατεστημένων σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές. Εξαιτίας της γεωγραφικής θέσης και των κλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην Ελλάδα, η χώρα χαρακτηρίζεται από ένα μόνιμο έλλειμμα στην παραγωγή γάλακτος, που καλύπτει περίπου το 50% της εγχώριας κατανάλωσης.

Ο κλάδος μεταποίησης αγελαδινού γάλακτος στην Ελλάδα αποτελεί τον πιο σημαντικό κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων με περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης. Ο κλάδος αναδιαρθρώθηκε τις τελευταίες δύο δεκαετίες με την ανάπτυξη μεγάλων και σύγχρονων βιομηχανιών και την μείωση του αριθμού των μικρών μονάδων που χρησιμοποιούσαν μη σύγχρονη τεχνολογία, είχαν περιορισμένη δυναμικότητα και κάλυπταν ανάγκες τοπικών αγορών. Οι μικρές επιχειρήσεις δεν μπόρεσαν να προσαρμοστούν και να λειτουργήσουν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας. Ωστόσο ο κλάδος παραμένει κατακερματισμένος με ένα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, ενώ είναι μικρός ο αριθμός των επιχειρήσεων μεσαίου και μεγάλου μεγέθους, μεταξύ των οποίων παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση, τόσο ως προς το μέγεθος της παραγωγής όσο και ως προς τον τρόπο οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας και των δικτύων διανομής. Τα τελευταία χρόνια αρκετές επιχειρήσεις βρίσκονται στο στάδιο του εκσυγχρονισμού, εκμεταλλευόμενες τα επενδυτικά κίνητρα που δίδονται από την πολιτεία.

Είδος ζώου	Σύνολο Ελλάδος	Ημαθία
ΒΟΟΕΙΔΗ	623.650	22.341
ΠΡΟΒΑΤΟΕΙΔΗ	8.896.587	64.215
ΑΙΓΕΣ	5.345.617	37.919
ΧΟΙΡΟΙ	891.772	18.991
ΚΥΨΕΛΕΣ ΜΕΛΙΣΣΩΝ	1.342.987	14.426
ΟΡΝΙΘΕΣ	31.762.723	2.104.540
ΛΟΙΠΑ ΠΤΗΝΑ ΣΥΝΟΛΟ	184.254	2.401
ΧΗΝΕΣ	29.591	248
ΠΑΠΕΣ	54.437	1.733
ΓΑΛΟΠΟΥΛΕΣ	94.454	398
ΣΤΡΟΥΘΟΚΑΜΗΛΟΙ	5.772	22
ΚΟΥΝΕΛΙΑ	1.230.613	6.704

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Αριθμός ζώων που αρμέχτηκαν κατά είδος

Είδος ζώου	Σύνολο Ελλάδος	Ημαθία
<i>Αγελάδες εγχώριες</i>	13.223	48
<i>Αγελάδες βελτιωμένες</i>	132.072	4.281
<i>Αγελάδες ξενικές</i>	67.859	941
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΕΛΑΔΩΝ	213.154	5.270
<i>Βουβάλια</i>	178	0
<i>Πρόβατα οικόσιτα</i>	529.415	940
<i>Πρόβατα κοπαδιάρικα</i>	6.065.514	50.300
<i>Πρόβατα μοναδικά</i>	436.843	0
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΒΑΤΩΝ	7.031.772	51.240
<i>Κατσίκια οικόσιτα</i>	529.221	1.434
<i>Κατσίκια κοπαδιάρικα</i>	3.360.671	1.434
<i>Πρόβατα νομαδικά</i>	185.554	220
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΣΙΚΙΩΝ	4.075.446	32.522

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Οικονομική ανάλυση του νομού

3.1 Υφιστάμενη γεωργοοικονομική κατάσταση

Ο νομός όπως είδαμε και στα προηγούμενα κεφάλαια θεωρείται πλούσιος σε φυσικούς πόρους γιατί έχει μεγάλες και εύφορες πεδινές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας, άφθονο υδατικό δυναμικό και μάλιστα επιφανειακό. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στο νομό για τα έτη 2013,2015 έτσι όπως καταγράφηκαν από τη διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης Ημαθίας παρουσιάζονται παρακάτω σε πίνακες. Ο νομός ανήκει στην πρώτη δεκάδα των αναπτυγμένων νομών της Ελλάδας με κριτήριο το επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Τα δάση του Βερμίου και των Περίων καλύπτουν το 28% (476.500 στρ) της έκτασης του νομού και αποτελούν χώρους ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Επίσης ο νομός Ημαθίας έχει χαρακτηριστεί ως Natura 2000 δύο περιοχές: το Βέρμιο και τα στενά του Αλιάκμονα.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η επιλέξιμη έκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στο νομό Ημαθίας για το 2013 (ΟΠΕΚΕΠΕ 2013).

Πίνακας 3.1 Η επιλέξιμη έκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στο νομό Ημαθίας 2013

ΦΥΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΕΚΤΑΣΗ (στρ)
Βοσκότοποι	27058,51	270585,1
Αγροανάπαυση	40,01	400,1
Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση	1838,9	18389
Κηπευτικά	948,48	9484,8
Κηπευτικά υπό κάλυψη	120,2	1202
Κηπευτικά επισπορή	121,69	1216,9
Καπνός	316,4	3164
Βαμβάκι	15291,49	152914,9
Ζαχαρότευτλα	362,85	3628,5
Λοιπά σιτηρά	1793,57	17935,7
Σιτάρι	3047,04	30470,4
Σπόροι σποράς	12,13	121,3

Αρωματικά φυτά	53,04	530,4
Μελίσσια	0,97	9,7
Χώροι εκτροφής σαλιγκαριών	1,69	16,9
Αμπελώνες για παραγωγή οίνων ποιότητας	2,38	23,8
Οριστική εγκατάλειψη οινοποιήσιμων ποικιλιών	11,39	113,9
Λοιποί αμπελώνες για επιτραπέζια χρήση	26,03	260,3
Λοιποί αμπελώνες για παραγωγή οίνου	427,95	4279,5
Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες	13810,05	138100,5
Αγλαδιές μεταποίησης	225,5	2255
Λοιπά εσπεριδοειδή	0,28	2,8
Εσπεριδοειδή προς μεταποίηση	1,67	16,7
Ροδακινιές μεταποίησης	5244,56	52.445,6
Ζωοτροφές	1048,29	10482,9
Αραβόσιτος ενσίρωσης	28,84	288,4
Αραβόσιτος ποτιστικός	5049,42	50494,2
Αποξηραμένες χορτονόμες	582,55	5825,5
Φυτώρια	100,11	1001,1
Ελαιούχοι σπόροι	0,55	5,5
Πρωτεϊνούχοι σπόροι	1,13	11,3
Κύρια ψυχανθή πολλαπλής συμμόρφωσης	6,76	67,6
Επίσπορη καλλιέργεια ψυχανθών	3675,29	36752,9
Ελαιόνες πιστοποιημένης ελαιοκαλλιέργειας	233,51	2335,1
Καρποί με κέλυφος	133,51	1335,1
Ρύζι	1207,3	12073
Οσπριοειδή	19,71	197,1
Δασώδη γεωργικών γαίων	27,23	272,3

Γη που δεν εντάσσεται σε καλλιεργητική δραστηριότητα	398,1	3981
Αμπελώνες αναδιάρθρωσης	20,92	209,2
Λοιπές καλλιέργειες	7,28	72,8
Ντομάτες προς μεταποίηση	34,6	346
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	83339,71	833397,1

Πηγή: (ΟΠΕΚΕΠΕ 2013)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το ζωικό κεφάλαιο έτσι όπως δηλώθηκε στον ΟΠΕΚΕΠΕ για το έτος 2013.

Πίνακας 3.2 Το ζωικό κεφάλαιο στο νομό Ημαθίας για το έτος 2013

ΖΩΪΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (2013)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
Αιγοπρόβατα	95464
Βοοειδή	16600
Ίπποι	95
Κυψέλες – Μελισσοσμήνη	4866
Ορνιθοειδή	32000
Χοιρινά	1340

Πηγή: (ΟΠΕΚΕΠΕ, 2013)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται περιγραφικά στατιστικά για το νομό Ημαθίας το 2013 όσον αφορά τον αριθμό και το ύψος των ενισχύσεων, κατόπιν επεξεργασίας με το στατιστικό πακέτο SPSS των στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ για το 2013.

Πίνακας 3.3 Αριθμός δικαιούχων ενισχύσεων και ύψος ενισχύσεων κατά το έτος 2013

	Αριθμός δικαιούχων	Ελάχιστη ενίσχυση	Μέγιστη Ενίσχυση	Μέσος Όρος
Σύνολο ενισχύσεων	13814	00	125515,12	3577,3038
Άρθρο 68 Φυτικό	520	24,00	7495,49	234,2097

Άρθρο ζωικό	68	178	139,23	14014,00	865,3328
Ενιαία ενίσχυση		11469	2,67	125515,12	3420,2114
Λοιπά ειδικά καθεστώτα		159	93,72	5085,00	660,3913
Συνδεδεμένη Βάμβακος		3378	98,70	39958,44	290,9813

Πηγή: (ΟΠΕΚΕΠΕ, 2013)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η επιλέξιμη έκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στο νομό Ημαθίας για το 2015 (Περιφέρεια Κεντρικής Ημαθίας).

Πίνακας 3.4 Η επιλέξιμη έκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στο νομό Ημαθίας 2015

	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Σιτηρά για καρπό					
Σίτος μαλακός	16.000		6.000		0,47
Σίτος σκληρός	50.000		16.000		0,75
Σίκαλη και σμιγός	900		300		
Κριθάρι	15.000		7.000		1,17
Βρώμη	800		600		
Αραβόσιτος (καρπός)		60.000		70.000	
Σύνολο ρυζιού	0	22.000	0	18.000	0,82
Ρύζι Indica		16.000		13.000	0,81
Ρύζι Japonica		6.000		5.000	0,83
Σύνολο	82.700	82.000			

σιτηρών					
	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	Απόδοση (tn/στρ)
Κονδυλώδη					
Πατάτες σύνολο	0	500	0	1.800	3,60
Πατάτες θερινές		500		1.800	3,60
<i>Ζαχαρότευτλα</i>		5.500			0,00
Σύνολο κονδυλωδών		6.00			

	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	Απόδοση (tn/στρ)
Βιομηχανικά Φυτά					
Βαμβάκι σύσπορο		165.000		49.500	0,30
Καπνός		3.600		500	0,14
Σύνολο		168.600			

	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Αρωματικά – Φαρμακευτικά					
Φυτά					
Δενδρολίβανο		30		1	0,03
Θυμάρι		30		1	0,03
Γλυκάνισο		30		1	0,03
Λεβάντα		30		1	0,03
Φασκόμηλο		30		1	0,03
Τσάι του βουνού		50		1	0,02
Σύνολο αρωματικών – φαρμακευτικών φυτών	0	200			

	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (th)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Ενεργειακές καλλιεργείες					
Ηλίανθος		1.500		360	0,24
Σύνολο ενεργειακών καλλιεργειών	0	1.500			
ί Σανοδοτικά Χορτοδοτικά ετήσια	0	2.500		6.000	2,40
Αραβόσιτος		2.500		6.000	2,40
ύ Σανοδοτικά, χορτοδοτικά πολυετή	1.700	55.000			0,02
Τριφύλλια, μηδική	1.700	55.000		100.000	1,78

Σύνολο ί + ύ	1.700	57.500		6.000	
---------------------	--------------	---------------	--	-------	--

	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Νωπά κηπευτικά					
Κουνουπίδι, μπρόκολο		350		1.250	3,57
Λάχανο		700		2.000	2,86
Σέλινο		50		100	2,00
Πράσσο		300		860	2,87
Μαρούλια υπαίθρου		380		800	2,11
Μαρούλια υπό κάλυψη		460		930	2,02
Σαλάτες		80		30	0,38
Ραδίκια		80		150	1,88
Σπανάκι		900		1.300	1,44
Σπαράγγι		1.000		500	0,50
Αντίδια		80		150	1,88
Τομάτες βιομηχανικές		90		450	5,00
Τομάτες νωπές υπαίθρου		1.300		6.000	4,62
Τομάτες νωπές υπό κάλυψη		350		5.800	16,57
Αγγούρια υπαίθρου		150		330	2,20
Αγγούρια υπό κάλυψη		130		1.200	9,23
Πεπόνια υπαίθρου		250		350	1,40
Καρπούζια		550		1.650	3,00
Μελιτζάνες υπαίθρου		600		1.800	3,00

Μελιτζάνες υπό κάλυψη		180		1.350	7,50
Κολοκόθια υπαίθρου		120		250	2,08
Κολοκόθια υπό κάλυψη		70		250	3,57
Μπάμιες		3.200		2.200	0,69
Καρότα		80		150	1,88
Σκόρδα ξηρά		30		26	0,87
Σκόρδα νοπά		40		27	0,68
Κρεμμύδια νοπά		250		320	1,28
Κρεμμύδια ξηρά		130		220	1,69
Σελινόριζα		50		100	2,00
Μπιζέλια, αρακάς νοπός		400		300	0,75
Φασολάκια νοπά υπαίθρου		1.200		1.600	1,33
Φασολάκια νοπά υπό κάλυψη		600		1.250	2,08
Παντζάρια		65		90	1,38
Κουκιά νοπά		70		90	1,29
Μανιτάρια καλλιεργούμενα		2		20	10,00
Πιπεριές υπαίθρου		1.300		4.000	3,08
Πιπεριές κοινές υπό κάλυψη		1.400		11.000	7,86
Σύνολο νοπών κηπευτικών		16.987			

	Έκταση (στρ)		Απόδοση (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Οπώρες					
Μηλοειδή					
Μήλα		25.000		75.000	3,00
Αχλάδια		8.000		15.000	1,88
Κυδώνια		800		2.800	5,50
Σύνολο μηλοειδών	0	33.800			
Πυρηνόκαρπα					
Ροδάκινα		95.00		150.000	1,58
Ροδάκινα συμπύρηννα		90.000		200.000	2,22
Βερίκοκα		1.700		2.700	1,59
Κεράσια		8.000		5.000	0,63
Δαμάσκηνα νοπά		3.600		4.500	1,25
Νεκταρίνια		38.000		65.000	1,71
Κορόμηλα		100		400	
Σύνολο πυρηνόκαρπων	0	236.400			
Ακρόδρυα					
Καρύδια		710		120	0,17
Αμύγδαλα		650		240	0,37
Φιστίκια	40	80		160	1,33
Σύνολο ακροδρύων		1.440			
Διάφορες οπώρες					
Σύκα νοπά		40		50	1,25
Ακτινίδια		7.000		13.000	1,86
Μουριές		160		320	2,00
Λωτοί		310		1.150	3,71
Σύνολο διαφόρων οπωρών	0	7.510			

Σύνολο οπώρων	40	279.150			
--------------------------	-----------	----------------	--	--	--

	Έκταση (στρ)		Απόδοση (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Αμπέλια					
Σταφύλια για κρασί Προστ.Γεωργ.Ένδειξης. (ΠΓΕ)	900	600	550	450	0,67
Σταφύλια για κρασί Προστ.Ονομ.Προέλ. (ΠΟΠ)	800	700	550	400	0,63
Σταφύλια κοινών κρασάμπελων	2.000	2.400	1.320	1.900	0,73
Επιτραπέζια σταφύλια	150	350	170	310	0,96
Σύνολο αμπελιών	3.850	4.050			

	Έκταση (στρ)		Απόδοση (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Ελαιόδεντρα					
Ελιές για λάδι	1.250	1.850	108	360	0,15
Ελιές βρώσιμες	50	70	12	18	0,25
Σύνολο ελαιόδεντρων	1.300	1.920			

	Έκταση (στρ)		Απόδοση (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Φυτοπολλαπλασιαστικό υλικό					
Ρύζι		38		34.671	912,39
Έρριζα μωσχέυματα αμπέλου		56		101.000	
Δενδρύλια Ελαίων (τεμ)		5		26.300	
Δενδρύλια Οπωρών (τεμ)		690		5.123.900	
Σύνολο φυτοπολλαπλασιαστικού υλικού	0	789			

	Έκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
Ανθοκομία					
Γλαστρικά μονοετή (υπό κάλυψη) (τεμ)		10		70.000	
Γλαστρικά πολυετή (υπό κάλυψη) (τεμ)		10		30.000	
Φυτά εσωτερικών χώρων (υπό κάλυψη) (τεμ)		1		110.830	
Υπαίθρια ανθοκομικά		2		255.494	

(τεμ)					
Σύνολο ανθοκομίας		23			

	Εκταση (στρ)		Παραγωγή (tn)		Απόδοση (tn/στρ)
	Ξηρική	Ποτιστική	Ξηρική	Ποτιστική	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ					
	89.590	618.719			

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το ζωικό κεφάλαιο στο νομό Ημαθίας για το 2015 (Περιφέρεια Κεντρικής Ημαθίας).

Πίνακας 3.5 Αριθμός Εκτροφών Ημαθία 2015

Βοειδή γαλακτοπαραγωγής	278
Βοειδή κρεοπαραγωγής	360
Αιγοπρόβατα	772
Χοίροι	48
Όρνιθες ωοπαραγωγής	3
Όρνιθες κρεοπαραγωγής	5

Πίνακας 3.6 Αριθμός Ζώων Ημαθία 2015

Βοειδή γαλακτοπαραγωγής	4.081
Βοειδή κρεοπαραγωγής	16.157
Αιγοπρόβατα	100.999
Χοίροι	26.529
Όρνιθες ωοπαραγωγής	17.500
Όρνιθες κρεοπαραγωγής	105.000

Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι ο νομός από το 2013 μέχρι το 2015 έχει αναπτυχθεί και αυξήσει την παραγωγή τόσο σε καλλιεργούμενες εκτάσεις

όσο και σε παραγωγή. Οι σημαντικότερες καλλιέργειες του νομού όπως το σιτάρι, το βαμβάκι, τα κηπευτικά, τα ζαχαρότευτλα, οι οπώρες, τα αμπέλια, τα πυρηνόκαρπα, παρατηρείται ότι μέσα στο διάστημα των δύο χρόνων έχουν αυξηθεί κατά πολύ ακόμα και τριπλασιάσει σε κάποιες καλλιέργειες τις καλλιεργούμενες εκτάσεις. Βλέπουμε επίσης ότι στο νομό πέρα από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις που παρατηρείται άνοδος και η ζωική παραγωγή όπως τα βοοειδή, τα αιγοπρόβατα, οι χοίροι αλλά και η εκτροφή όρνιθων μέσα στο διάστημα των δύο ετών έχουν αυξηθεί τόσο σε αριθμό εκτροφών όσο και σε αριθμό ζώων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής διερευνείται ο ρόλος του γεωργικού τομέα στον νομό Ημαθίας. Ο νομός θεωρείται ως ενιαία περιφέρεια στην οποία όλες οι καλλιέργειες λαμβάνουν την ίδια βασική ενίσχυση. Η στροφή των αγροτών προς τη γεωργική παραγωγή έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια χάρη στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης το οποίο έδωσε τα απαραίτητα κίνητρα στους γεωργούς να ασχοληθούν με καλλιέργειες για τις οποίες δίνονταν επιδοτήσεις. Παρατηρείται αύξηση της ακαθάριστης αξίας παραγωγής στον νομό λόγω αντίστοιχης αύξησης της παραγωγής.

Οποιασδήποτε μορφής αναζωογόνησης του αγροτικού τομέα έχει πολλαπλά οφέλη στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Ο κλάδος της γεωργίας πρέπει να αναπτυχθεί και να δώσει στον πρωτογενή τομέα στην Ελλάδα ακόμα υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση αλλά και μεγαλύτερο ποσοστό στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων. Η στροφή της ελληνικής οικονομίας προς την εξωστρέφεια είναι βασικό απαιτούμενο καθώς οι εξαγωγές προϊόντων μπορούν να αποτελέσουν τον αναπτυξιακό μοχλό της οικονομίας τα επόμενα χρόνια.

Η εργασία μου επικεντρώθηκε στον νομό της Ημαθίας ο οποίος λόγω της μορφολογίας του εδάφους παρουσιάζει μεγάλα ποσοστά καλλιεργήσιμων εκτάσεων. Ο νομός παραμένει ένας από τους πρώτους νομούς σε όλη την χώρα από πλευράς παραγόμενων ποσοτήτων και ποικιλίας αγροτικών προϊόντων. Το ιδανικό κλίμα του νομού και τα ανάγλυφο προσφέρουν ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη τόσο πεδινών όσο και ημιορεινών καλλιεργειών. Οι κυριότερες καλλιέργειες είναι οι αροτριάιες (σιτάρι, κριθάρι, ρύζι), ή δενδρώδεις καλλιέργειες αλλά και τα κηπευτικά.

Τέλος από την ανάλυση όλων των προϊόντων που παράγει ο νομός τόσο σε καλλιεργούμενες εκτάσεις όσο και σε παραγόμενη ποσότητα μεταξύ 2013 – 2015 συμπεραίνουμε ότι το βαμβάκι, τα σιτηρά τα οπωροφόρα, τα κηπευτικά και οι αμπελώνες κατέχουν εξέχουσες θέσεις στην εξέλιξη της οικονομίας του νομού. Όπως και η ζωική παραγωγή η οποία είναι και αυτή μια βασική δραστηριότητα των κατοίκων του νομού, σε αντίθεση με την παραγωγή ξηρών καρπών και κτηνοτροφικών φυτών των οποίων οι καλλιέργειες αν και υπάρχουν στον νομό δεν φαίνεται να προτιμάται η παραγωγή τους από τους γεωργούς του νομού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <<Τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού πρωτογενούς τομέα>>. www.minagric.gr
- Βεντούρης Ν., Τσακανίκας Α., (2011), <<Αγροτικά μηχανήματα και ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα>>. Αθήνα, Ίδρυμα οικονομικών και βιομηχανικών ερευνών
- Επιμελητήριο Ημαθίας
- Ζαχαράς Φ., (2013), <<Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα>>, Ελευθερία
- Καδίτη Ε., Νίτση Ε. (2010), <<Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα>>, Εκθέσεις 60, ΚΕΠΕ
- Κρίμπος Κ.,(2013) <<Προβλήματα στην ελληνική γεωργία και αγροτική πολιτική>> Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση
- Παπακώστα Δ.- Τασοπούλου, (2002) <<Βιομηχανικά φυτά ζαχαρότευτλο, βαμβάκι, καπνός>>,Αθήνα, Εκδόσεις Σύγχρονη παιδεία
- ΠΑΣΕΓΕΣ, (2013),<< Πρόσφατες εξελίξεις στην αγροτική οικονομία της Ελλάδος>>
- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, <<Το παραγωγικό σύστημα της περιφέρειας κατά τομέα παραγωγής>>
- Τσιμπουκάκης Η., (2012), <<Η εξέλιξη της αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα>> Αθήνα, Τεύχος 6
- Mosher A., (2010), <<Τι επιδιώκει η γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση>> Αθήνα, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας,
- www.agrotypos.gr
- www.diocles.civil.duth.gr
- www.eurostat.gr
- www.imathia.gr
- www.livepedia.gr
- www.minagric.gr
- www.opekepe.gr
- www.pkm.gr
- www.statistics.gr